

Nr 47.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyte av vissa åt Göta artilleriregemente upplåtna markområden m. m.; given Stockholms slott den 9 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1923.

Närvarande:

Statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Genom brev den 23 maj 1890 uppdrog Kungl. Maj:t åt arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement att genom Kungl. Maj:ts befälningshavande i Göteborgs och Bohus län låta på de av grosshand-

laren J. J. Ekman i avgivet anbud föreslagna villkor med honom träffa avtal om förvärfvande av hans rättigheter till landeriet Kviberg invid Göteborg ävensom vidtagna övriga för besittningsrättens överlåtande på kronan erforderliga åtgärder. Enligt avhandling den 5 juli 1890 förvärvades i anledning härav för kronans räkning från grosshandlaren Ekman för ett belopp av 323,000 kronor besittningsrätten till de åt honom av Göteborgs stad upplåtna landerierna under nr 4, 5, 6, 7 och 8 i stadens tolfte rote, det sistnämnda innefattande jämväl den därmed förenade mark av landeriet nr 9 i samma rote, ävensom äganderätten till samtliga grosshandlaren Ekman tillhöriga byggnader och förbättringar å nämnda landerier, varjämte i köpeavtalet, enligt därå den 14 mars 1891 gjord påteckning, jämväl utan särskild betalning ingick besittningsrätten till ett till Ekman upplåtet, landeriet nr 6 tillhörigt område av lägenheten nr 42 Storeborg om 1 tunnland 4 kappland. Köpeskillingen skulle av tillgängliga medel förskjutas för att framdeles ersättas av influtna belopp för den s. k. kommandantsängen vid skansen Kronan, vars försäljning riksdagen enligt skrivelse den 3 maj 1890 (nr 45) medgivit under förutsättning, att Kungl. Maj:t beslutade, att landeriet Kviberg (omfattande förberörda områden) skulle av kronan inköpas för att användas till förlägningsplats för ett nytt kasernetablissemang åt Göta artilleriregemente ävensom till exercisplats åt samma regemente. Härutinnan fattade Kungl. Maj:t ytterligare beslut den 21 november 1890.

Dessförinnan eller den 23 januari 1890 hade stadsfullmäktige i Göteborg beslutat, att därest Ekman på kronan överlät besittningsrätten till ovannämnda landerier och tillökningar för egendomarnas användande till nytt kasernetablissemang och övningsfält för Göta artilleriregemente, stadsfullmäktige icke komme att i anledning av sådan överlåtelse begagna sig av sin lösningsrätt till egendomarna; och den 28 april 1891 utfärdade stadens drätselkammare upplåtelsebrev till kronan å samma egendomar eller landerierna nr 4, 5, 6, 7 och 8 i tolfte roten enligt den år 1769 för storskifte upprättade kartan över landeriet Kviberg, i areal innefattande tillhoppa 304 tunnland $\frac{1}{2}$ kappland, och ovannämnda tillökningar till landerierna nr 6 och 8, tillhoppa 1 tunnland 27,76 kappland, under villkor, att kronan skulle i årlig avgäld för landerierna med tillökningar utgöra dels i spannmål, hälften råg och hälften korn, att lösas efter varje nästföregående års markegångstaxa i länet, tillhoppa 103 hektoliter 8 liter, dels ock dessutom för landeriet nr 8 i penningar 32 kronor 43 öre, samt att kronan härförutom skulle utgöra utskylder och besvär, som vore eller kunde bliva för landeriet ålagda, varibland ej mindre den väghållningsskyldighet, som då ålåg landerierna, än även

det ytterligare deltagande i underhållet av stadens allmänna vägar, som framdeles kunde varda fastställt.

Mot fullgörande av vad sålunda stadgats, skulle kronan äga obehindrad besittnings- och nyttjanderätt till landerierna; men om kronan framdeles skulle vilja till annat ändamål än till kasernetablissemang och exercisfält för Göta artilleriregemente använda eller till annan person avstå och överlåta någondera eller alla egendomarna, åläge det kronan att, när grunden vore staden tillhörig, till staden hembjuda den till annat användande eller överlåtande ifrågasatta egendomen och förena sig med vederbörande myndighet om ersättning för kostnaderna av därå gjorda uppodlingar och förbättringar. Om det då icke prövades nödigt och nyttigt att för staden inlösa berörda uppodlingar och förbättringar, ägde kronan bibehålla besittningsrätten till sådan egendom för användande på uppgivet sätt eller avstå och överlåta densamma på annan person, vilken dock vore skyldig att genast därefter söka ny upplåtelse därå av drätselkammaren.

Den 19 maj 1891 beviljade rådstuvurätten i Göteborg lagfart för Kungl. Maj:t och kronan å byggnaderna på de till kronan upplåtna landerierna.

Under tiden därefter har Göteborgs stad så utvidgats i riktning mot landeriet Kviberg, att snart hela det därintill gränsande område, som omfattas av stadens 20:de rote, är till byggnadsföretag utnyttjat. Detta förhållande har, för att icke stadens utvidgning skulle hämmas, föranlett stadens myndigheter att söka förskaffa staden ytterligare byggnadsmark med anslutning till nämnda rote, och har stadens drätselkammare i sådant syfte inlett underhandlingar med chefen för Göta artilleriregemente angående förvärvande från kronan och regementet av besittningsrätten till viss del av landeriet Kviberg, vartill äganderätten tillkommer staden.

Förslag
till markbyte
mellan kronan
och Göteborgs
stad.

Dessa underhandlingar hava lett till avslutandet, under förbehåll av vederbörligt godkännande, av ett den 9 och den 24 januari 1922 dagtecknat bytesavtal emellan staden genom dess drätselkammare, å ena, samt regementschefen å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, å andra sidan, och har drätselkammaren med tillkännagivande, att stadsfullmäktige för sin del den 9 februari 1922 godkänt avtalet, i skrivelse till Kungl. Maj:t av den 21 sistnämnda månad anhållit, att ifrågavarande, skrivelsen bilagda avtal måtte jämväl av Kungl. Maj:t godkännas.

Enligt det föreliggande preliminära bytesavtalet, vilket torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet över detta ärende, avhänder

sig kronan dels besittningsrätten till två å en avtalet vidfogad karta med röd färg betecknade områden, det ena om 575,400 kvm. och det andra om 6,890 kvm., tillhoppa 582,290 kvm., dels ock äganderätten till de å nämnda områden befintliga byggnader. Häremot överläter staden till kronan dels besittningsrätten till två å kartan utmärkta områden, det ena med gul färg om 453,190 kvm. och det andra med grön färg om 152,150 kvm., tillhoppa 605,340 kvm., dels ock äganderätten till de å det med gul färg betecknade området uppförda, staden tillhöriga byggnader. Av de till staden överlåtna byggnaderna skola de å lägenheten Trekanten nr 1 belägna, liksom de byggnader staden avstår åt kronan, lämnas utan särskild ersättning. För dessa byggnader å Trekanten — ett mindre bostadshus och uthus — jämte tomt har kronan för närvarande en årlig arrendeinkomst av 100 kronor. För vissa av de övriga byggnaderna skall staden utgiva kontant ersättning, nämligen för ett sjukstall 20,000 kronor och för byggnaderna å en med nr 8 betecknad lägenhet likaledes 20,000 kronor, och i stället för byggnaderna å Ols-torp samt å förenämnda område om 6,890 kvm. skall staden å platser, som av kronan anvisas, uppföra eller bekosta motsvarande byggnader med bostadslägenheter. Dessutom skall staden dels med 10,000 kronor ersätta kostnaderna för de anordningar å regementets skjutbana för eldhandvapen, som till följd av avtalet bliva erforderliga, dels ock bekosta a) dränerings- och planerings- m. fl. arbeten å de till kronan upplåtta områdena, b) anläggningen av en ny ridbana, c) omläggning av vägen från kasernens nordöstra nedre stallgårdsport åt söder till den s. k. Kvibergsvägen samt nyanläggning av en väg från nämnda stallgårdsport österut till närheten av regementets nuvarande östra gräns, d) anordnande av en 5 meter bred stentrumma för överfart från Kvibergsvägen inpå det nu till kronan upplåtta området samt e) uppsättning och underhåll av stängsel i gränslinjen emellan det till staden nu upplåtta större området och regementets mark. Därjämte har staden medgivit regementet vissa rättigheter, av vilka må framhållas rätten till sand- och grustägt för regementets behov och rätt att fortfarande få förfoga över de till staden upplåtta byggnader och därtill hörande områden, till dess de byggnader, som skola ersätta de nuvarande, bliva färdiga. Med sist angivna begränsning i fråga om tillträdesdag, är denna i övrigt å ömse sidor bestämd till den 1 januari 1927, eller tidigare enligt överenskommelse emellan drätselkammarens andra avdelning och regementschefen. Samma årliga avgäld, som kronan nu har att till staden erlægga, skall efter bytet utgå.

Genom chefen för tredje arméfördelningen har chefen för Göta artilleriregemente till arméförvaltningens fortifikationsdepartement översänt drätselkammarens förut omförmälda framställning jämte egen till Kungl. Maj:t ställd skrivelse av den 16 mars 1922, vari han hemställt, att Kungl. Maj:t måtte dels godkänna bytesavtalet, dels ock medgiva, att av den summa, tillhopa 50,000 kronor, som staden enligt avtalet skulle kontant utbetala till kronan, ett belopp av 13,000 kronor måtte få användas till ordnande vid artilleriregementet av skjutbanan för eldhandvapen och inredandet av en snickeriverkstad samt återstående 37,000 kronor avsättas till en fond, avsedd att användas för uppförande vid samma regemente av sjukstall eller annan för hästsjukvården avsedd byggnad. I sistberörda hänseende har regementschefen framhållit, att den byggnad, som i avtalet betecknats såsom sjukstall, sedan länge varit för sådant ändamål oanvändbar samt att framställning om anvisande av medel till uppförande av nytt sjukstall upprepade gånger blivit gjord. Därest, på sätt regementschefen föreslagit, 37,000 kronor bleve disponibla för sjukstallsanordningar, komme frågan om ett nytt sjukstall i ett betydligt gynnsammare läge.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt regementschefens framställning.

Med skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 oktober 1922 hava arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement överlämnat de till ärendet hörande handlingar samt därvid, bland annat, anfört följande.

Arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement, som gemensamt handlagt ärendet, finna för sin del, att bytesavtalet, som givetvis är fördelaktigt för staden, å vars hand den genom bytet staden tillkommande mark är vida värdefullare än den, som staden avstår, är icke mindre fördelaktigt för kronan, som är förhindrad att utan stadens medgivande använda den mark, som avstås, för annat ändamål än till exercisfält för regementet och som erhåller genom bytet ett för sådant ändamål likvärdigt område av större omfattning än det, som avstås, samt dessutom nya hus med bostadslägenheter i stället för dem, som ingå i bytet, jämte andra ovan angivna förmåner. Av de kontanta belopp, tillhopa 50,000 kronor, som staden enligt avtalet skulle erlägga, har regementschefen avsett och föreslagit, att 10,000 kronor skulle användas för ordnandet av regementets skjutbana för eldhandvapen, varom, då bestämmelse härom ingår i bytesavtalet, vidare yttrande, om detta godkännes, ej erfordras, att 3,000 kronor skulle användas för inredning av snickeriverkstad och att återstående 37,000 kronor skulle fonderas för anskaffandet av utrymme för hästsjukvården vid regementet. Med anslutning till regementschefens förslag angående inredning av snickeriverkstad ävensom till hans yttrande om behovet av ett nytt sjukstall eller annan för hästsjukvården avsedd byggnad, få departementen framhålla, att regementets nuvarande sjukstall, som av byggmästare värderats till 7,000 kronor, men för vars övertagande staden utfäst

Yttranden
av militär-
myndig-
heterna.

Framställning
av arméför-
valtningens
artilleri- och
fortifikations-
departement.

sig att betala 20,000 kronor, icke kan såsom sjukstall användas. Uppförandet av ett nytt sjukstall, för vilket ett sammanlagt belopp av omkring 75,000 kronor anses erforderligt, är sålunda ett behov, som föreligger oberoende av det nu ifrågavarande bytesavtalet, och det synes departementen synnerligen fördelaktigt, att för sådant ändamål ett bidrag av ej mindre än 37,000 kronor bliver genom bytesavtalet tillgängligt utan någon omedelbar utgift för kronan. Vidkommande regementschefens förslag om fondering av beloppet, hålla departementen före, att detsamma lämpligen bör tillföras ordinarie byggnadsanslaget och särskilt bokföras såsom avsett för uppförandet av byggnad för regementets hästsjukvård, och kommer arméförvaltningens fortifikationsdepartement att vid bifall härtill uppgöra förslag till dylik byggnad och underställa sådant förslag Kungl. Maj:ts prövning.

På grund av vad sålunda anförts hava artilleri- och fortifikationsdepartementen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte

dels, möjligen efter riksdagens hörande, godkänna ifrågavarande emellan Göteborgs stad genom dess drätselkammare, å ena, samt chefen för Göta artilleriregemente, å andra sidan, avslutade bytesavtal,

dels ock, därest avtalet godkändes, medgiva, att av det belopp, 40,000 kronor, som staden enligt punkt 2 av detsamma hade att erlægga för de i nämnda punkt omförmälda byggnader, 3,000 kronor finge användas för inredandet av en snickeriverkstad och 37,000 kronor finge tillföras ordinarie byggnadsanslaget hos fortifikationsdepartementet och särskilt bokföras för att framdeles efter nämnda departements förslag och Kungl. Maj:ts prövning användas till uppförandet av en byggnad för hästsjukvården vid Göta artilleriregemente.

Departements-
chefen.

Det synes mig vara till fullo ådagalagt, att det mellan chefen för Göta artilleriregemente och Göteborgs stad träffade preliminära bytesavtalet är för kronan fördelaktigt. Jag finner mig därför böra förorda, att framställning göres hos riksdagen om bemyndigande för Kungl. Maj:t att godkänna ifrågavarande bytesavtal.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, skulle staden till kronan erlægga ett kontant belopp av tillhopa 50,000 kronor, därav enligt punkt 10 i avtalet 10,000 kronor skulle användas för vidtagande av sådana anordningar å regementets skjutbana för eldhandvapen, som bliva erforderliga till följd av detta avtal. Rörande dispositionen av det belopp å sammanlagt 40,000 kronor, som staden enligt punkt 2 i avtalet skulle till kronan utbetala såsom ersättning för sjukstallet och byggnaderna å lägenheten nr 8, hava arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement hemställt, att 3,000 kronor måtte få tagas i anspråk för inredande av en snickeriverkstad samt återstående 37,000 kronor tillgodoföras ordinarie byggnadsanslaget för att framdeles användas

till uppförande av en byggnad för hästsjukvården vid regementet. Vad sålunda föreslagits finner jag mig böra tillstyrka.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna förenämnda bytesavtal (bil. A),

dels ock medgiva, att av det belopp, 40,000 kronor, som staden enligt punkt 2 i avtalet har att erlægga för de i samma punkt omnämnda byggnader, 3,000 kronor må användas för inredande av en snickeriverkstad och 37,000 kronor må tillgodoföras ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor samt särskilt bokföras för att framdeles användas till uppförande av en byggnad för hästsjukvården vid Göta artilleriregemente.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. G. O. Montgomery.

Bil. A.

Emellan Göteborgs stad genom dess drätselkammare, å andra avdelningen, här nedan benämnd staden, samt chefen för kungl. Göta artilleriregemente å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar, här nedan benämnd kronan, har träffats följande

Bytesavtal.

1) Med den rätt, kronan enligt upplåtelsehandling den 28 april 1891 äger till landeriet Kviberg nr 4, 5, 6, 7 och 8 i stadens 12 rote jämte vissa tillökningar, avstår kronan till staden två markområden, vilka å bilagda »karta med förslag till markbyte mellan Kungl. Maj:t och kronan och Göteborgs stad» (Bil. 1) äro utmärkta delvis med röd färg och delvis med grön streckning å röd färg samt i areal innehålla ungefär 575,400 kvadratmeter och 6,890 kvadratmeter, mot det att staden till kronan med samma rätt, som kronan enligt ovan omförmälda upplåtelsehandling äger till återstoden av landeriet Kviberg, upplåter *dels* det å ovanberörda karta med gul färg utmärkta området, i areal innehållande ungefär 453,190 kvadratmeter, *dels ock* det å sagda karta med grön färg utmärkta området med en areal av cirka 152,150 kvadratmeter.

2) Staden överlåter till kronan utan ersättning byggnaderna å torplägenheterna Blåsås, utrymda genom stadens försorg, varjämte kronan till staden överlåter *dels* byggnaderna å lägenheten Trekanten nr 1 utan ersättning och *dels* sjukstallet samt byggnaderna å lägenheten nr 8 mot en ersättning av för sjukstallet tjugotusen (20,000) kronor och för byggnaderna å lägenheten nr 8 likaledes tjugotusen (20,000) kronor.

Nyssnämnda ersättningsbelopp, tillhopa 40,000 kronor, skola utbetalas i stadskassan, så snart detta avtal blivit giltigt.

3) Kronan överlåter till staden byggnaderna å lägenheterna Olstorp nr 3, 4 och 5 samt lägenheten nr 10 under villkor, *dels* att byggnaderna få kvarstå och jämte till lägenheterna hörande, å ovan omförmälda karta med grön streckning å röd färg utmärkta områden av kronan avgiftsfritt disponeras, till dess staden anser sig behöva nyssnämnda områden, skolande dock kronan under nämnda tid på egen bekostnad underhålla byggnaderna, och *dels* att staden skall, då sagda områden tagas i besittning av staden, antingen på sin bekostnad å plats, som av kronan anvisas inom det område kronan enligt detta avtal kommer att disponera, hava uppfört nya byggnader av trä, innehållande lägenheter av i huvudsak samma typ och storlek, som de ifrågavarande byggnaderna nu innehålla, eller, om kronan så önskar, hava ersatt kronan med det belopp, uppförandet av sådana nybyggnader då kan betinga, vilket belopp i händelse av tvist skall uppskattas av värderingsmän, utsedda i den ordning gällande lag om skiljemän stadgar.

4) Kronan överlåter till staden jämväl byggnaderna å ovan omförmälda område om cirka 6,890 kvadratmeter under villkor, *dels* att byggnaderna få kvarstå och jämte området av kronan avgiftsfritt disponeras, till dess staden anser sig behöva nämnda område, skolande dock kronan under sagda tid på egen bekostnad underhålla byggnaderna, och *dels* att staden skall, då området tages i besittning av staden, på sin bekostnad å plats, som av kronan anvisas inom det område kronan enligt detta avtal kommer att disponera, hava uppfört nytt bo-

stadshus av trä, innehållande två lägenheter om vardera fem rum och kök, huvudsakligen överensstämmande med lägenheten i nuvarande byggnadens bottenvåning.

5) De i mom. 3) och 4) här ovan omförmälda lägenheternas nuvarande typ och storlek skola utrönas genom besiktning av tre godemän, utsedda en av drätselkammarens andra avdelning, en av regementschefen och den tredje av de båda sålunda utsedda. Protokoll angående sagda besiktning skall biläggas detta avtal.

6) De å ömse sidor överlätna områdena och byggnaderna skola med de in-skränknin-gar, som framgå av mom. 3) och 4) här ovan, tillträdas den 1 januari 1927 eller tidigare enligt överenskommelse mellan drätselkammarens andra avdelning och regementschefen.

7) För det område av landeriet Kviberg, som kronan fortfarande skall disponera, jämte de områden, som genom detta avtal upplåtits till kronan, skall utgå samma årliga grundlega, som för närvarande utgår för landeriet Kviberg, eller trettiotvå (32) kronor 43 öre kontant samt trehundraåttionio (389) kubikfot spannmål.

8) Genom stadens försorg och på dess bekostnad skola före tillträdesdagen följande för regementet genom detta avtal erforderliga arbeten utföras nämligen:

a) å de till kronan härigenom upplåtna områdena utföras de planerings- och dränerings- m. fl. arbeten, som finnas angivna uti vid besiktning å nämnda områden den 8 oktober 1920 upprättat protokoll (Bil. 2); skolande dessa områden under minst tre år före tillträdesdagen hava legat i gräsvall;

b) en ny ridbana anlägges i huvudsaklig överensstämmelse med bilagda »Förslag till ridbana för kungl. Göta artilleriregemente, Göteborg» (Bil. 3) med tillhörande promemoria den 22 juni 1921 av ingenjören Arthur Hultman (Bil. 4);

c) den från kasernens nordöstra nedre stallgårdspört åt söder till den s. k. Kvibergsvägen ledande vägen omläggas till fem meters bredd och fullgod beskaffenhet såsom körväg med diken å båda sidor, varjämte en ny väg av enahanda bredd och beskaffenhet anlägges från nyssnämnda stallgårdspört rakt österut till en punkt belägen ungefär två meter öster om regementets nuvarande östra gräns;

d) i sydvästra hörnet av regementets nya blivande övningsfält anordnas en fem meter bred stentrumma för överfart från Kvibergsvägen in på sagda fält.

9) I blivande gränsen i väster mellan det till staden nu överlätna större området samt regementets mark skall staden, då kronan så påfordrar, på egen bekostnad uppsätta ett stängsel i huvudsaklig överensstämmelse med bifogade ritning (Bil. 5). Nämnda stängsel skall av staden underhållas.

10) De anordningar å regementets skjutbanor för eldhandvapen, som till följd av detta avtal bliva erforderliga, skall kronan själv utföra, mot det att staden lämnar kronan ersättning härför med tiotusen (10,000) kronor, vilket belopp skall utbetalas i stadskassan, så snart detta avtal blivit giltigt.

11) Regementet medgives rätt att för eget behov taga sand och grus å stadens mark i närheten av regementets område å plats, som kommer att anvisas av stadens byggnadschef; dock endast i den mån tillgång finnes samt under förutsättning, att marken icke behöver användas för annat ändamål.

Därest det sålunda anvisade området ej vidare får av regementet för berörda ändamål användas, skall regementet äga rätt att på nyssnämnda villkor taga sand och grus å den staden tillhöriga sand- och grustäkt, som är belägen närmast regementets område.

12) Den väg, som för närvarande leder från den s. k. Kvibergsvägen i nordlig riktning förbi regementets sjukstall och fram till kruthuset, får av regementet fortfarande begagnas för körslor för regementets räkning, till dess staden anser sig behöva den utanför regementets blivande område befintliga delen av vägen; skolande regementet själv för sitt behov underhålla sagda väg.

Så snart staden anser sig behöva nyssnämnda del av vägen, skall staden på egen bekostnad för begagnande av regementet till samma ändamål som för närvarande omlägga sagda vägsträcka, så att vägen i hela sin längd kommer att ligga inom regementets område. Den nya vägsträckan skall därefter av regementet underhållas.

13) Staden förbehåller sig rätt att för möjligen blivande regleringar av den bäck, som i öster utgör gräns för de till kronan härigenom upplåtna områdena, taga i anspråk den närmast bäcken befintliga, nu upplåtna marken.

14) Detta avtal är giltigt endast, för så vitt detsamma varder av stadsfullmäktige i Göteborg samt av Kungl. Maj:t godkänt före den 1 juli 1923.

Av detta avtal äro upprättade två exemplar, därav kontrahenterna tagit ett vardera.
